

INNEHÅLL:

BESLUT "NATURRESERVAT SNÖTTUBERGET": 1996-04-29
SKÖTSELPLAN "NATURRESERVAT SNÖTTUBERGET"
REGISTRUPPGIFTER "NATURRESERVAT SNÖTTUBERGET"

LÄNSSTYRELSEN
DALARNA
Miljöförvaldsenheten
Torbjörn Rynéus

BESLUT: 1996-04-29
DNR: 231-12861-95 (2021)

BILDANDE AV NATURRESERVATET SNÖTTUBERGET I JÄRNA SOCKEN,
VANSBRO KOMMUN
(6 bilagor)

BESLUT

Länsstyrelsen i Kopparbergs län förklarar med stöd av 7 § naturvårdslagen det område som markerats på bifogad beslutskarta, bilaga 2, som naturreservat.

Naturreservatets namn skall vara naturreservatet Snöttuberget.

Ändamålet med reservatet skall vara att bevara en s.k lövbränna i huvudsak i naturlig utveckling. Lövbrännan vid Snöttuberget är ett asp- och björkdominerat naturskogsområde som har kommit upp efter en skogsbrand 1914. Lövbrännans speciella funktion för många växter och djur är en viktig grund för reservatet. För delar av området planeras vissa åtgärder för att behålla lövskogen med sina biologiska värden.

Ändamålet är också att, i den mån det inte strider mot bevarandet, ge möjlighet till vetenskaplig forskning och friluftsliv i orörd natur.

För området skall gälla de föreskrifter enligt 8 - 10 §§ naturvårdslagen och 9 § naturvårdsförordningen vilka anges nedan

A. FÖRESKRIFTER MED STÖD AV 8 § NATURVÅRDSLAGEN OM INSKRÄNKNING I RÄTTEN ATT FÖRFOGA ÖVER FASTIGHETEN INOM RESERVATET

Utöver vad som gäller enligt lag eller annan författning är det förbjudet att

1. uppföra ny byggnad eller anläggning,
2. anlägga väg,
3. anlägga mark- eller luftledning,
4. bedriva täkt av något slag,
5. borra, spränga, gräva, schakta, utfylla eller tippa,
6. dika, dämna eller vidta vattenreglering,
7. jaga annat än älg, rådjur, räv, hare och mink,
8. skogsgödsla eller använda kemiska eller biologiska bekämpningsmedel på land eller i vatten,
9. göra åverkan på, eller plocka ved från, torrträd, vindfällen, lågor (liggande döda träd) och högstubbar. Bryta torra kvistar från levande träd omfattas ej av förbudet,
10. fälla växande eller döda träd, upparbeta vindfällen eller vidta någon annan skogsvårdsåtgärd annat än enligt gällande skötselplan,
11. framföra motordrivet fordon, d. v. s även snöskoter, med följande undantag
- vid uttransport av älg under förutsättning att endast lättare dragfordon med lågt marktryck användes, t. ex.

järnhäst, fyrhjuling eller snöskoter. Skogs- eller jordbrukstraktor omfattas inte av undantaget och får alltså inte användas.

- i samband med skötsel enligt gällande skötselplan.

Utan länsstyrelsens tillstånd är det förbjudet att

12. sprida kalk på land eller i vatten.

Punkt A 8 och 10 innebär att bestämmelserna i 29 § skogsvårdslagen om bekämpning av skadeinsekter ej skall gälla inom naturreservatet. Uppkommer insektsskador på skog utanför naturreservatet som följd av att - i enlighet med reservatsföreskrifterna - åtgärder för att förebygga eller bekämpa insektsspridning inte vidtagits inom reservatet, bedöms frågan om ersättning enligt skadeståndsrättsliga regler.

B. FÖRESKRIFTER MED STÖD AV 9 § NATURVÅRDSLAGEN ANGÅENDE MARKÄGARES OCH ANNAN SAKÄGARES SKYLDIGHET ATT TÅLA VISST INTRÄNG

Markägare och innehavare av särskild rätt till marken förpliktas tåla att de åtgärder vidtas inom området som framgår av bifogad skötselplan, bilaga 4.

C. FÖRESKRIFTER MED STÖD AV 10 § NATURVÅRDSLAGEN OM VAD ALLMÄNHETEN HAR ATT IAKTTA INOM RESERVATET

Utöver vad som gäller enligt lag eller annan författning är det förbjudet att

1. framföra motordrivet fordon, d. v. s även snöskoter,
2. gräva upp örter eller plocka mossor, vedsvampar och lavar,
3. fånga eller samla in djur,
4. klättra i boträd och att medvetet uppehålla sig närmare rovfågelbo, lya, ide eller gryt än 100 meter,
5. plocka ved från, eller göra åverkan på, torrträd, vindfällen, lågor (liggande döda träd) och högstubbar. Bryta torra kvistar från levande träd omfattas ej av förbudet.

D. FÖRESKRIFTER MED STÖD AV 9 § NATURVÅRDSFÖRORDNINGEN RÖRANDE NATURVÅRDSFÖRVALTNINGEN AV RESERVATET

1. Länsstyrelsen fastställer de föreskrifter om naturvårdsförvaltning m. m. som framgår av skötselplanen, bilaga 4.
2. Naturvårdsförvaltare skall vara Länsstyrelsen i Kopparbergs län.

REDOGÖRELSE FÖR ÄRENDET

Lövbrännan vid Snöttuberget påträffades vid länsstyrelsens översiktliga naturinventering över Vansbro kommun. Området bedömdes ha ett mycket högt naturvärde och togs in i Naturvårdsprogrammet för länet och bland de områden där skogsvårdsstyrelsen skulle informera länsstyrelsen om planerade avverkningar. När markägaren ville gallra igenom området träffade länsstyrelsen en överenskommelse med honom att avverka på ett helt annat ställe i avvaktan på markbyte och reservatsbildning i samband med Skälö fastighetsreglering. Det är detta som nu genomförs.

Vid remissbehandlingen fanns inte någon erinran mot reservatsbildningen. Önskemålet från Dalarnas Jaktvårdsförbund om att jakten skulle få bedrivas utan särskilda restriktioner har inte tillgodosetts eftersom reservatet bedöms ha betydelse för t. ex. sådana arter som tjäder, järpe och mård. De jakttillåtna arterna älg, rådjur, räv och hare har dock utökats med mink.

MOTIVERING TILL BESLUTET

Lövbrännor är idag en sällsynt naturtyp som förr var betydligt vanligare i naturskogen. Lövnaturskog efter brand rymmer stora naturvärden och är en prioriterad naturtyp i både Naturvårdsverkets och Länsstyrelsens reservatsarbete.

En närmare beskrivning av området ges i bifogad skötselplan.

ÖVRIGT

Detta beslut kan överklagas till Regeringen, Miljödepartementet, blankett 2:1.

Beslut i detta ärende har fattats av styrelsen. I beslutet deltog landshövding Gunnar Björk jämte ledamöterna Ann-Christine Däderman, Lars-Öve Hagberg, Peter Hultqvist, Kenneth Johansson, Åke Johansson, Margareta Jonback, Eva Kungsmark, Elisabeth Lindén-Brandt, Lena Ludvigsson-Olafsen, Nils Nilsson, Bengt Nylund, Lennart Sacrédeus, Nicke Welin-Berger och Birgitta Örjas.

I den slutliga handläggningen deltog även Länsråd Leif Svensson, rättsenhetschef Inger Eriksson, Lantbruksdirektör Eva Wikman, miljövårdsdirektör Stig-Åke Svensson och byrådirektör Torbjörn Rynéus föredragande.

Gunnar Björk

Torbjörn Rynéus

Bilagor:

1. Översiktskarta
2. Beslutskarta
3. Situationskarta
4. Skötselplan
5. Registeruppgifter
6. Hur man överklagar, blankett 2:1

LÄNSSTYRELSEN SKÖTSELPLAN
DALARNA
Miljövårdsenheten

NATURRESERVATET SNÖTTUBERGET

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

ALLMÄN BESKRIVNING

ADMINISTRATIVA DATA

GRUNDEN FÖR BESLUTET SAMT FÖRESKRIFTER

ÖVERSIKTLIG BESKRIVNING AV NULÄGET
Naturförhållanden
Markanvändning
Tillgänglighet
Känslighet för slitage och störningar
Skriftliga källor

PLANDEL

DISPOSITION OCH SKÖTSEL AV MARK OCH VATTEN

ÖVERGRIPANDE MÅL

GENERELLA RIKTLINJER OCH ÅTGÄRDER

Hävd av skogsområde
Jakt
Skogsbrand
Gränsmarkering
Hävd av vattenområde

DETALJERADE RIKTLINJER

ANORDNINGAR FÖR REKREATION OCH FRI LUFTSLIV

ÖVERGRIPANDE MÅL

RIKTLINJER OCH ÅTGÄRDER

TILLSYN

FINANSIERING AV NATURVÅRDSFÖRVALTNINGEN

Allmänt
Engångsåtgärder
Tillsyn och underhåll

ALLMÄN BESKRIVNING

ADMINISTRATIVA DATA

Se registeruppgifter.

GRUNDEN FÖR BESLUTET SAMT FÖRESKRIFTER

Se reservatsbeslutet.

ÖVERSIKTLIG BESKRIVNING AV NULÄGET

Naturförhållanden

Snöttuberget ingår i ett stort bergsområde med många toppar en dryg mil nordväst om Dala-Järna i Vansbro kommun. På bergets sydsluttning står en lövskog, dominerad av björk men med ett stort inslag av asp och även tall och gran. Det är en så kallad lövbränna, uppkommen efter en skogsbrand som rasade i trakten mellan den 13 och 22 juli 1914. Det var blixten som tände branden och detta ägde rum strax före antändningen av första världskriget. Längs bergfoten rinner den lilla, fina Öratjärnsbäcken.

Efter branden 1914 har mycket lite skogsbruk bedrivits. Före dess har dock dimensionsavverkning påverkat området. De många brandstubbarna är gamla, grova och hårt rötangripna. Med största sannolikhet har de avverkats med yxa och inte senare än år 1785. När stubbarna fortfarande var levande tallar var det i medeltal 24 år mellan skogsbränderna. Därefter har brandintervallen blivit längre. En stubbe uppvisar spår av inte mindre än 15 bränder.

Området har också stora biologiska värden. Först och främst gäller det naturtypen som sådan - lövbrännan, den lövdominerade naturskogen. Den har blivit mycket sällsynt i den svenska skogen, när nu en effektiv brandbekämpning har pågått så länge. Förr var lövbrännor betydligt vanligare i den svenska delen av barrskogsbältet, taigan och så är fortfarande fallet i stora delar av den ryska taigan. Lövbrännor står för en stor del av variationen i barrskogen och fyller en viktig funktion för en mängd växter och djur som på olika sätt drar nytta av den speciella naturmiljön. Järpen är ett exempel på arter som hittar lämpliga biotoper i reservatet.

Här finns också mindre vanliga och hotade, s.k rödlistade, arter. Nattviol är en typisk brandgynnad art vid Snöttuberget. Den mindre flugsnappare, som kräver tillgång på högstamiga

Lövträd, har påträffats. Några av Snöttubergets rödlistade lavar, mossor och svampar är vulkanlav, korallblavlav, lunglav, flera knappåslavar, vedtrappmossa, mörk husmossa, rynkskinn, gränsticka och stjärntagging.

Markanvändning

I och med reservatsbildningen blir naturvård och jakt den enda formen av markanvändning.

Tillgänglighet

Bäst går det att följa skyltarna mot Snöttuberget, lämna bilen nära vägkorset väster om reservatet och promenera längs vägen till Lilla Öradtjärn och in i reservatet. Det går också bra att söka sig in i reservatet österifrån via en promenad på en kilometer längs en liten stig från skogsbilvägen norr om sjön Hullen. Den som vill vandra långt och känna att naturreservatet verkligen ligger på skogen kan rekommenderas en vandring längs stigen från Skälö, via Utibodarna med den sista biten på skogsbilvägen mot Lilla Öradtjärn.

Känslighet för slitage och störningar

Reservatsbildningen förde inte medföra någon större besöksfrekvens i denna typ av naturreservat. Ur slitagesynpunkt föreligger i dagsläget inga behov av restriktioner för besökare.

Skriftliga källor

1. Almäng A & Svendsrud P 1993: En lövbrännas brandhistorik och tillstånd. Studeranderapport vid Skogsvetenskapliga fakulteten, SLU.
2. Johansson L 1994: Lövbrännan vid Snöttuberget i Järna socken. Studeranderapport från skogsvårdsstyrelsens kurs i naturvårdsbiologi.
3. Rynéus T 1986: Översiktlig naturinventering, Vansbro kommun. Meddelande N 1986: 1 från länsstyrelsen.
4. Rynéus T o medarb 1988: Naturvårdsprogram för Kopparbergs län. Meddelande N 1988: 1 från länsstyrelsen.

PLANDEL

DISPOSITION OCH SKÖTSEL AV MARK OCH VATTEN

ÖVERGRIPANDE MÅL

Det övergripande målet för skötseln i reservatet skall vara att bevara området i naturlig utveckling med undantag för viss skötsel för att behålla lövskogen med sina biologiska värden och övriga brandspår.

GENERELLA RIKTLINJER OCH ÅTGÄRDER

Hävd av skogsområde

Karaktären av lövbränna med lövdominerad naturskog skall vidmakthållas i huvuddelen av reservatet. Därför skall skogen vid enstaka tillfällen endera utsättas för brand eller också naturvårdsmotiverad gallring och röjning av gran. Dessemellan skall skogen få utvecklas fritt. Mindre partier skall inte skötas alls, dvs varken utsättas för aktiv naturvårdsbränning eller röjning/gallring.

Jakt

Endast jakt på älg, rådjur, räv, hare och mink skall vara tillåten i reservatet.

Skogsbrand

Alla bränder, även de som startat genom blixtantändning, skall släckas enligt gällande brandlagstiftning. Om det inte innebär några släckningstekniska hinder eller extra kostnader är det ändå önskvärt att brandmyndigheten efter eget beslut tillåter elden att bränna av en del av reservatet - upp till maximalt 5 ha.

När större erfarenhet vunnits av kontrollerad bränning i natur-

vårdssyfte bör det övervägas om viss avbränning kan anses motiverad. Nackdelarna vid Snöttuberget är dock stora både rent tekniskt genom det branta läget och naturvårdsmässigt då en del av de gamla brandstubbarna knappast överlever ytterligare en brand.

Gränsmarkering

Reservatsgränsen skall utmärkas enligt svensk standard SIS 031522 och enligt Naturvårdsverkets anvisningar.

DETALJERADE RIKTLINJER

Om inga speciella omständigheter eller särskilt förmånliga tillfällen dyker upp planeras varken bränning eller gallring/röjning att utföras under den närmaste 10-årsperioden. Därefter, dvs 10 år efter att reservatets bildats skall dock ny ställning tas till behovet och utformningen av en naturvårdsmotiverad skötsel - i första hand naturvårdsbränning eller röjning och gallring av gran inom delar av reservatet.

ANORDNINGAR FÖR REKREATION OCH FRILUFTSLIV ÖVERGRIPANDE MÅL

Ändamålet med reservatet är främst att bevara lövbrännan med sina värden för växt- och djurliv. Därför behövs mycket få anordningar för rekreation och friluftsliv.

RIKTLINJER OCH ÅTGÄRDER

Någon särskild parkeringsplats bedöms i nuläget inte behöva anläggas. Enstaka bilar kan redan idag ställas upp längs skogsbilvägen väster om reservatet och på parkeringsfickan öster om reservatet där stigen börjar. Vid den parkeringsfickan sätts en liten vägvisare upp med texten "Snöttuberget Naturreservat 1 km". Stigen till reservatet markeras. Vid vägkorset väster om reservat sätts en skylt upp om "Promenadväg till reservatet". Två informationstavlor sätts upp vid reservatsgränsen - en vid Lilla Öradtjärn och en vid stigen österifrån. I övrigt behövs inga anordningar för det rörliga friluftslivet i området.

TILLSYN

Förvaltarens tid för tillsyn av reservatet beräknas omfatta ett dagsverke per år.

FINANSIERING AV NATURVÅRDSFÖRVALTNINGEN

Allmänt

Kostnader som redovisas bygger på uppskattningar och på 1996 års prisnivå. Dagsverkskostnaden 1700 kr avser lönekostnader, kostnad för arbetsledning m.m. Därtill kommer materialkostnader inklusive utrustning, hyror m.m.

Engångsåtgärderna bör kunna genomföras på sikt med statliga beredskapsmedel. De årliga tillsyns- och underhållskostnaderna belastar anslaget "Vård av naturreservat m.m."

Engångsåtgärder

Utmärkning av reservatets gräns, uppsättning av informationstavlor och uppmärkning av stig:

10 dv á 1700 kr	17 000 kr
Materialkostnader	15 000 kr
totalt engångsåtgärder	32 000 kr

Tillsyn och underhåll

Tillsyns- och underhållskostnader

1 dv á 1700 kr	1 700 kr
Materialkostnader	2 000 kr
total kostnad/år	3 700 kr

DALARNA
Miljöförvaldsenheten

UPPGIFTER OM NATURRESERVATET SNÖTTUBERGET

Namn: Naturreservatet Snöttuberget
 Kommun: Vansbro
 Läge: Ca 1 mil nordväst om Dalarna-Järna
 Kartblad: Ekonomisk karta 13E 5 c-d
 Gräns: Enligt markering på beslutskartan
 Fastighet: Skälö 16:3
 Naturvårdsförvaltare: Länsstyrelsen
 Markägare: Staten
 Areal: 40 ha
 Koordinater: Mittpunkten ligger på 13E 5d 06 03
 Naturtyper: 20 ha lövskog, 9 ha barrskog, 8 ha
 blandskog, 1 ha myr, 2 ha hällar och
 block
 Naturgeografisk region: 30 a Norrlands vågiga bergkullterräng
 med mellanboreala skogsområden
 Skyddsmotiv: Allmänkologiska samt botaniska och
 zoologiska
 Skyddsföreskrifter: Indispensabla A1 -A11, dispensabla A12
 Skyddsföreskrifter
 produktiv skog: A8 - A10
 Planerade anläggningar: Två informationstavlor
 Skötselplan: Föreskrifter under D
 Inventeringar: Se skriftliga källor i skötselplanen